

Η χρήση των πηγών και των αρχείων

Δρ Αρχοντία Πολυζούδη

ΥΠΠΟΑ-Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής & Αγίου Όρους

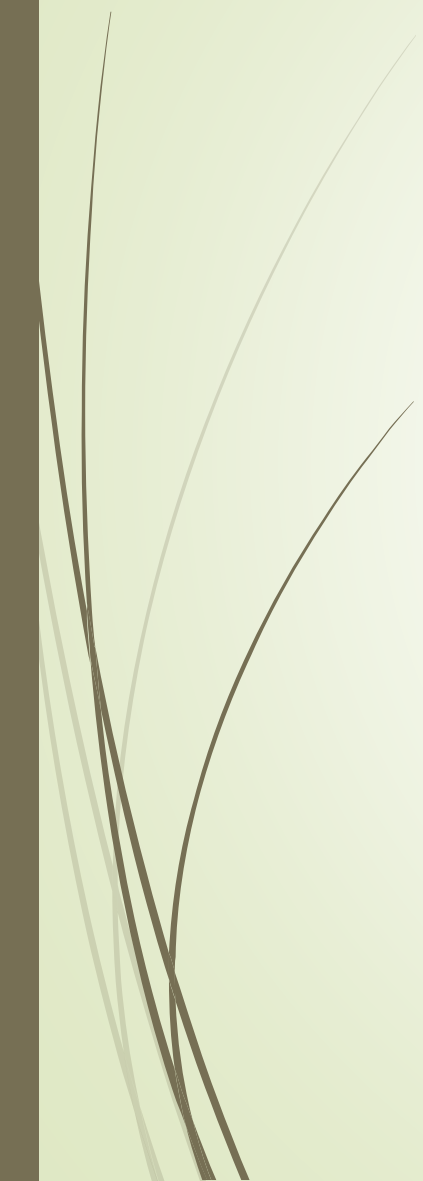

Οι επιστήμες που μελετούν τις κοινωνίες του παρελθόντος αναζητούν **ίχνη** και **μαρτυρίες** που άφησαν οι κοινωνίες αυτές, προκειμένου να σκιαγραφήσουν το **οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό** τους γίγνεσθαι.

Κάθε είδους υλικό από το οποίο μπορεί να προκύψει γνώση ονομάζεται **πηγή**.

► Πρωτογενείς

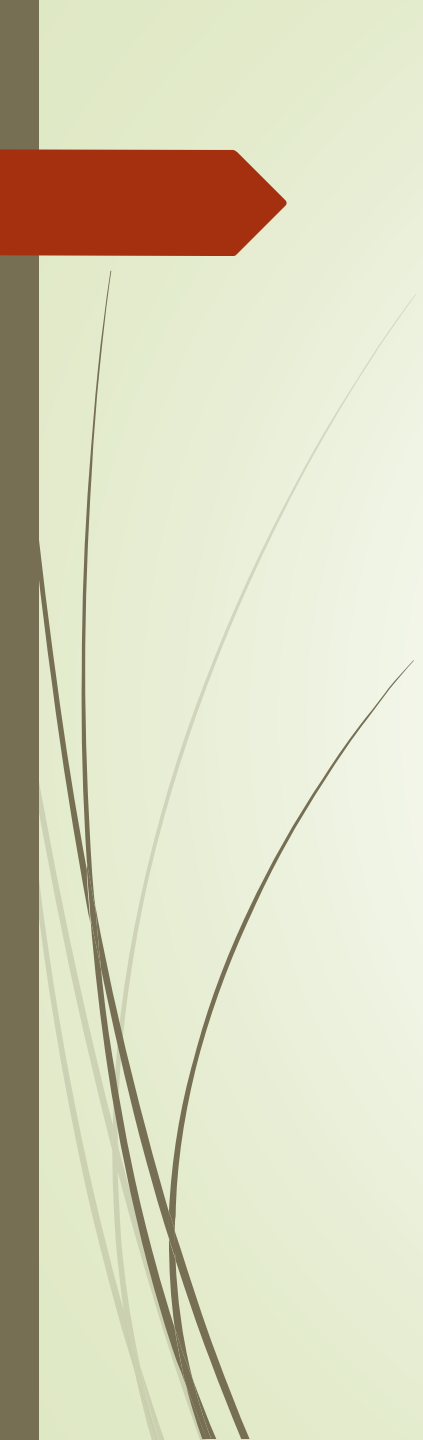
- πρωτότυπα κείμενα
 - προφορικές αναφορές
 - έγγραφα
-

▸ Δευτερογενείς

- Ερμηνείες και αναφορές σε πρωτογενείς πηγές
-

-
-
- Η μεθοδική και εξαντλητική **μελέτη** τους αποτελεί προϋπόθεση κάθε ιστορικής έρευνας

-
- ▶ Οι μαρτυρίες που αντλεί ο ιστορικός από τις πρωτογενείς πηγές διακρίνονται σε **εκούσιες** και **ακούσιες**
 - ▶ ΕκούσιαΠληροφορία που παρέχει ένα έγγραφο σύμφωνα με τις προθέσεις του συντάκτη
 - ▶ ΑκούσιαΜαρτυρία που υπάρχει ανεξάρτητα από τις προθέσεις και τις προκαταλήψεις του συντάκτη ενός εγγράφου

Έγγραφα και Μνήμη Οι άνθρωποι και τα μνημεία μέσα από τους θησαυρούς των αρχαίων της αρχαιολογικής υπηρεσίας

Ποια ενδοσφαιρική μπορεί να παρουσιάσει μια έκθεση αφιερωμένη σε αρχαϊκό υλικό;

Σε πρώτη αντανόηση περιορισμένη. Παύσει, στην πραγματικότητα, το αρχαϊκό υλικό μπορεί να αποτελέσει πηγή πολύτιμων πληροφοριών με ιστορική αλλά και συναισθηματική αξία. Τα έγγραφα και οι φωτογραφίες αποκαλύπτουν στιγμιότυπα μιας ολοκληρωμένης ιστορίας ή πολλών παραλλήλων και διαδοχικών ιστοριών με πλείυρες άλλως μορφές και άλλως περιπέτειες.

Μέσα από τις αφηγήσεις του αρχαϊκού υλικού, σχεδόν ξαναζούν, οι άνθρωποι που από τα έγγραφα, τα σχέδια, τις φωτογραφίες άλλως, τα μνημεία δεν είναι απλώς κβίωτοι διαφόρων των υλικών περιπέτειών της πολιτιστικής μας κληρονομιάς αλλά και τόποι καταγραφής και αναπαραγωγής της συλλογικής μνήμης. Έτσι, το αρχαϊκό υλικό θεωρείται ένα σημαντικό κομμάτι της διαδικασίας διατήρησης της μνήμης και δεσπόζει να συμμετέχει στο μουσειακό γεγονός.

Η μνήμη των εγγράφων του ιστορικού αρχαίου της αρχαιολογικής υπηρεσίας αποκαλύπτει πτυχές σημαντικές για την ιστορία και την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας μας.

- Αναδεικνύονται οι προσπάθειες που καταβλήθηκαν από την ίδρυση του νεότερου ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα, για την προστασία και την ανάδειξη των αρχαιοτήτων, συχνά κάτω από συνθήκες αντίξωτες.
- Παρακολουθούνται όλες οι μεγάλες τομές της ελληνικής ιστορίας στα νεότερα χρόνια.
- Διακρίνονται οι στόχοι της αρχαιολογικής υπηρεσίας, οι οποίοι επανειληπτικά καθορίζονται παράλληλα με τις μεταβαλλόμενες κοινωνικές συνθήκες.
- Αξιολογείται, έτσι, πιο δίκαια απ' ό, τι σινηθίζεται, το έργο ή οι παρατεταμένες της ελληνικής πολιτείας στον τομέα της διαχείρισης και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ελπίζουμε, οι επισκέπτες της έκθεσης να συμμεριστούν τη συγκίνηση που νιώθουμε, όταν διαπιστώνουμε ότι σελίδες της αρχαιολογικής ιστορίας της Ελλάδας έχουν γραφτεί χάρη σε μικρούς «θησαυρούς» των αρχαίων.

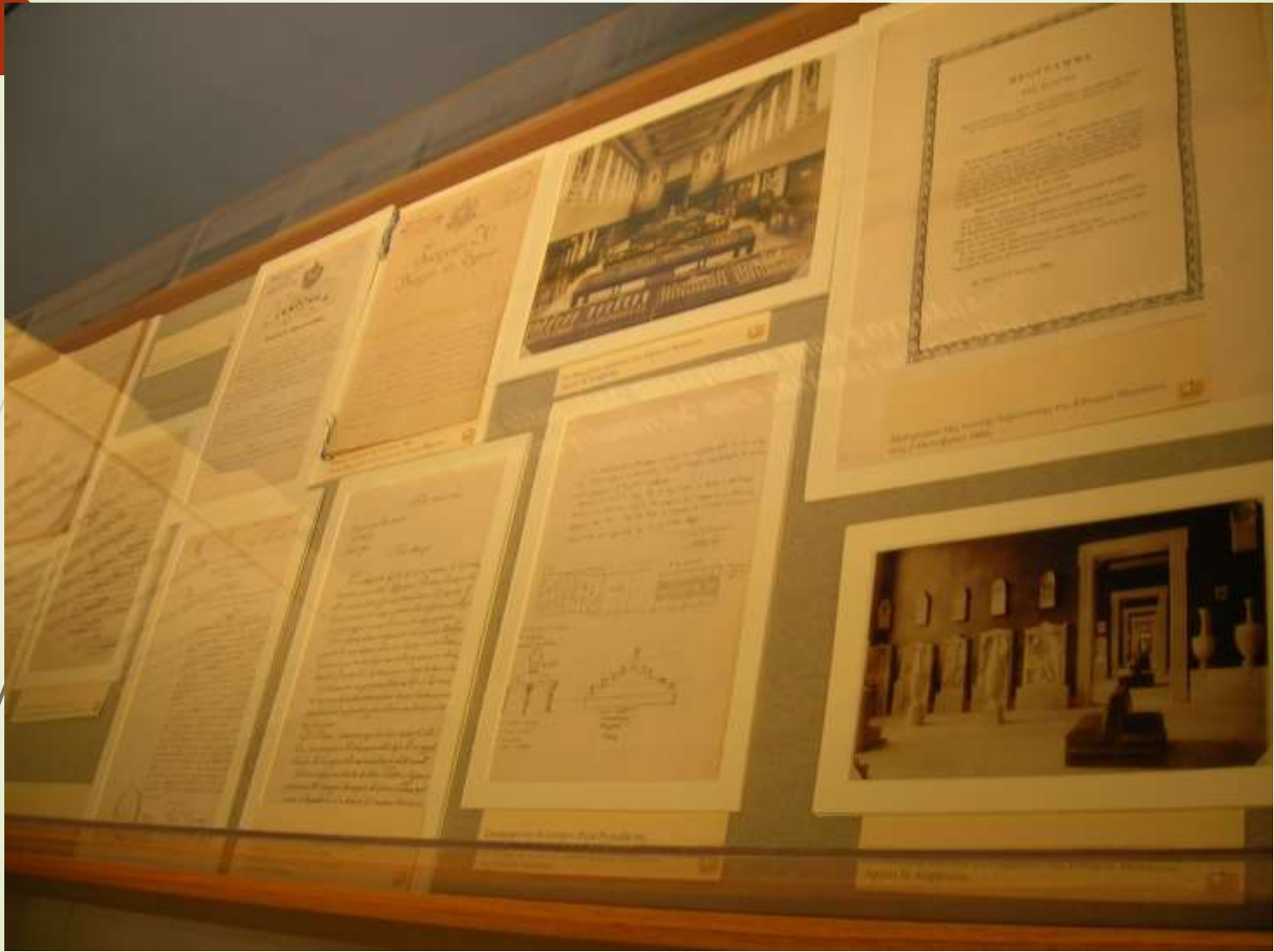
Τελικά, τα κάθε είδους τεκμήρια είτε είναι έργα τέχνης είτε καθημερινά χρηστικά αντικείμενα ή έγγραφα, φωτογραφίες και αποκόμματα εφημερίδων μπορεί να ιδωθούν ως «μνημεία» των πράξεων και των σκέψεων των ανθρώπων και έτσι να βρουν τη θέση τους στα μουσεία, ενισχύοντας τη μνήμη της σύγχρονης κοινωνίας, δηλαδή τους δεσμούς της με το παρελθόν. Άλλωςτε κοινωνία χωρίς παρελθόν δεν μπορεί να έχει ούτε παρόν ούτε μέλλον.

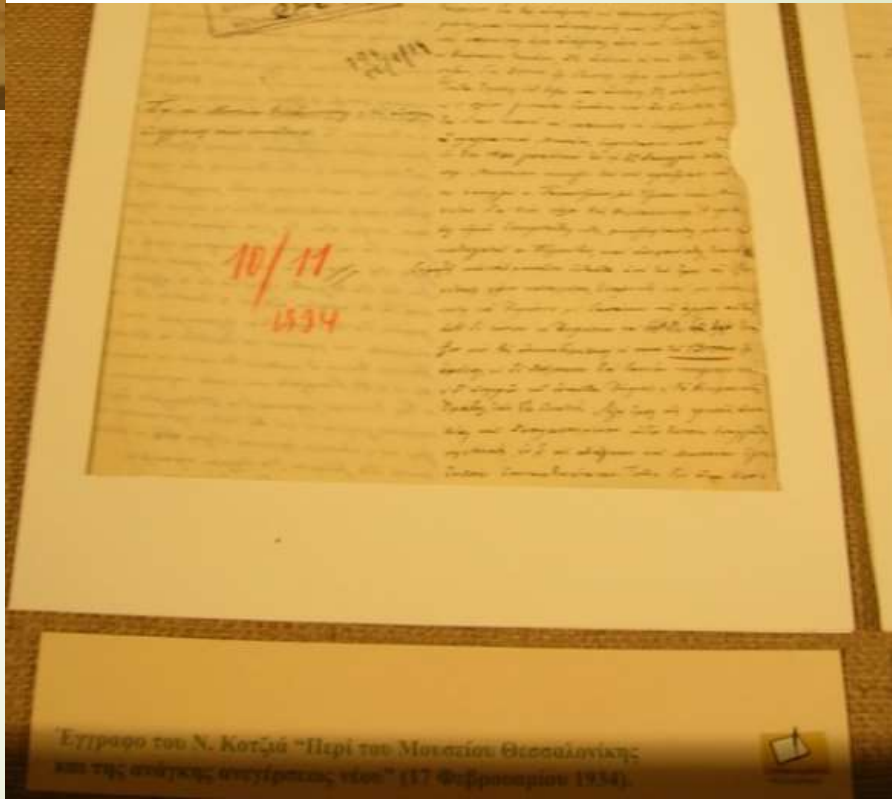

Έκθεση – «...ανέφερα εγγράφως...»

«Ανέφερα εγγράφως...» τιλοφορείται η έκθεση με θησαυρούς του Ιστορικού Αρχείου της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας ...αναδεικνύοντας μέσα από **έγγραφα, κείμενα** εσωτερικής αλληλογραφίας, **σχέδια**, λιγοστές **φωτογραφίες** και **αντικείμενα** την πλούσια «εσωτερική» ιστορία της αρχαιολογίας και μουσειολογίας από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα.

Χρήση πηγών

- **Χρονολογία**.....πότε χρονολογείται η πηγή
- **Προέλευση**.....από πού προέρχεται
- **Είναι πρωτότυπη;**
- **Συσχετισμός** (θέμα, σκοπός, τί αφορά, πώς θέλουμε να την αξιοποιήσουμε)
- **Διασταύρωση**
- **Επαλήθευση-Επιβεβαίωση** πηγών

Αρχείο Loch

Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους

Δελτία καταγραφής και τεκμηρίωσης

Καταγράφονται όλες οι πληροφορίες σχετικά με το αντικείμενο (υλικό και άυλο) του αρχείου

ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ & ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΝΟΜΟΣ-ΕΠΑΡΧΙΑ:

ΠΟΛΗ-ΧΩΡΙΟΝ:

ΟΝΟΜΑ ΜΝΗΜΕΙΟΥ:

ΘΕΣΗ-ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ:

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ:

ΥΛΗ:

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ:

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ:

ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ:

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ:

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ – ΣΥΝΤΑΞΗ ΔΕΛΤΙΟΥ:

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ:

ΓΕΝ. ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ:

ΑΡ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ:

ΑΡ. ΑΡΝΗΤΙΚΟΥ ΦΙΛΜ:

- ▶ περ. 1930
- ▶ Φωτογραφική συλλογή Loch, παραδόθηκε στην κ. Φανή Μητροπούλου (περ.1985), παραδόθηκε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία
- ▶ Θέμα, τι εικονίζει
- ▶ Πως θα την αξιοποιήσουμε (σκοπός, θεματολογία...)
- ▶ Υπάρχουν και άλλες παρόμοιες? (επαλήθευση, πρόσθεση στοιχείων, πληροφοριών, διασταύρωση...)

1932

ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΡΕΦΤΙΩΣΕΤΕ
1932 η κ. Λοχ

Πύργος Ουρανούπολης

Ευρωπαϊκές ημέρες πολιτιστικής κληρονομιάς 2023
Παρασκευή 22 Σεπτεμβρίου

.....οι λίθινοι Βάτραχοι (1,40x 0,85)

Το σχέδιο προέρκειται από βραχογραφία σε σπήλαιο τι Αυστραλίας. Βασίζεται σε μια ιστορία κατά την οποία ένας μάγος μετατρέπει μια ομάδα κοριτσιών σε βατράχους στην έρημο γιατί τον είχαν προσβάλλει. Η μητέρα τους που είχε βγει προς αναζήτησή τους, μετά από αρκετές ώρες ένιωθε κουρασμένη και πεινασμένη αποφάσισε να φάει έναν βάτραχο, που αποδείχτηκε ότι ήταν μια από τις κόρες της καθώς έβγαλε μεγάλη κραυγή. Τότε η μητέρα παρακαλεί το μάγο να λύσει και να αφήσει τις κόρες της. Αυτός αρνείται και απλά τις μετατρέπει σε λίθινους βατράχους για να μη μπορεί κανείς να τις φάει.

.....Δέντρο της ζωής (2,65 x 1,11)

Το δέντρο της ζωής ως κεντρικό θέμα με ένα μεγάλο άνθος στην κορυφή του. Κάτω από το άνθος ένα πουλί τρώει τον καρπό του καλού και του κακού. Στη βάση του δέντρου υπάρχουν δύο σκυλιά που έχουν δοκιμάσει τον καρπό και τα αυτιά τους είναι ανοικτά στο κακό. Όλα τα άλλα πλάσματα είναι τα καλά μικρά πουλιά και ζώα που ζούν κυρίως να έχουν δοκιμάσει τον καρπό. Το κεντρικό θέμα περιβάλλεται από τρεις παράλληλες ζώνες με διάφορα ζώα - το καλό και το κακό παλεύουν γύρω από το δέντρο με τη μορφή δράκων και φιδιών, ο δράκος αντιπροσωπεύει την Ορθόδοξη εκκλησία και το φίδι τον διάβολο. Το σχέδιο είναι πρώιμο βυζαντινό και προέρχεται από τη μονή Εσφγγμένου. Υπάρχουν δύο ακόμα παραλλαγές με αυτό το θέμα. Εδώ η άλλη μια.

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα
για παιδιά των δημοτικών σχολείων

Θεματική ενότητα Α

“ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΑ
ΠΑΛΙΑ...”

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα
για παιδιά των δημοτικών σχολείων

Θεματική ενότητα Β

“ΟΜΟΡΦΗ ΠΟΥ’ΝΑΙ
Η ΠΑΣΧΑΛΙΑ...”

Λατρεία και Μουσική
στη Χαλκιδική

Με αφορμή τη **φωτογραφική έκθεση** που δημιουργήθηκε από το υλικό που συνέλεξαν οι μαθητές.....
εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Υπουργείο Πολιτισμού

Διεύθυνση Εθνικού Αρχείου Μνημείων

Προστασία υλικής και άυλης πολιτιστικής
κληρονομιάς

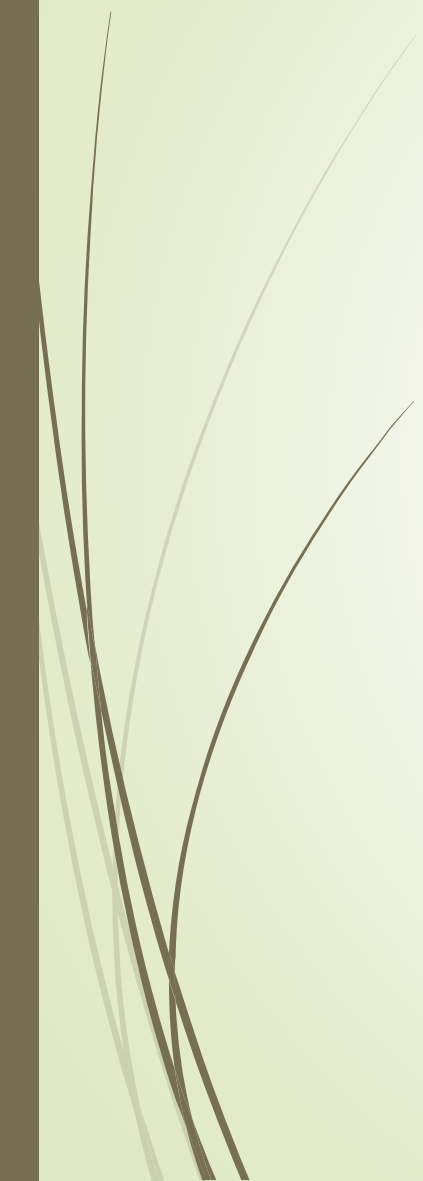

UNESCO 2003 Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage

Σύμβαση για τη διαφύλαξη
της άυλης πολιτιστικής
κληρονομιάς

Η Ελλάδα κύρωσε τη
Σύμβαση με το Ν. 3521
(Φ.Ε.Κ. 275/Α/22-12-2006).

-
-
- ▶ «Οι τρόποι για να διαβαστεί μία πηγή είναι πολλοί και διαφορετικοί και προσδιορίζονται ακριβώς από εκείνο που ψάχνει κάθε φορά ο ιστορικός. Νέες αναγνώσεις πηγών που επιζητούν να απαντήσουν σε νέα ερωτήματα δίνουν νέα πορίσματα που ανατρέπουν τα παλαιότερα ή φωτίζουν νέες όψεις που συμπληρώνουν την εικόνα του παρελθόντος. Από την άλλη, νέες πηγές επιστρατεύονται για να τεκμηριώσουν τις νέες υποθέσεις εργασίας.» (Αβδελά, 1998, 90-91)